

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЧИТАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Читання англійською мовою як вид мовленнєвої діяльності і як опосередкована форма спілкування є, на думку багатьох дослідників, найнеобхіднішим для більшості людей. Можливість безпосереднього спілкування з носіями мови мають, як правило, порівняно не багато, можливість читати іноземною мовою – практично всі. Ось чому навчання читання виступає в якості цільової домінанти [1,с.10]. Процес итання, що передбачає складні розумові операції (аналіз, синтез, висновки та ін), і результат його – вилучення інформації – мають величезне значення у комунікативно-суспільній діяльності людей. Ця форма письмового спілкування забезпечує передачу досвіду, накопиченого людством в різних сферах життя, розвиває інтелект, загострює почуття, тобто навчає, розвиває, виховує.

У роботі з будь-яким текстом (друкованим, звуковим, відео) можна виділити три основних етапи роботи: **дотекстовий, текстовий і післятекстовий** етапи [4, с.300].

Основними цілями та завданнями **дотекстового етапу** є необхідність створення рівня мотивації учнів; активізація наявних фонових знань та досвіду, у тому числі мовленнєвого, мовного та кроскультурного характеру; по можливості скорочення мовленнєвих, мовних і соціокультурних труднощів, підготувати учнів до адекватного сприйняття складних у мовленнєвому та мовному відношенні і важливих для змісту окремих моментів тексту, використовуючи завдання випереджаючого характеру [4, с. 328].

Передтекстовий етап роботи переслідує ціль мотивувати учнів, створити у них потребу у веденні дискусії. Вчитель дає певну комунікативну установку: для чого текст і яку інформацію можна з нього почерпнути.

Етап мотивації до прочитання тексту повинен вирішувати також завдання актуалізації вже відомої учням лексики за темою / проблемою тексту. Цей етап проходить у формі усної бесіди, демонстрації наочностей (фотографій, карт, буклетів, рекламок і т.д.). [3, с.10].

Ми сформуваємо комплекс вправ дотекстового етапу на основі автентичних текстів:

Use any visuals for vocabulary brainstorming.

Example: Think of five words related to the photo or anticipate the main message of the text through careful questioning;

Use any headlines or sub-headings. Write these on the board before showing the text. Ask students to guess what the article is about;

Use key words. Take five or six key words from the text and put them on the board before students read the text. After reading, ask students to look at the words again and verbally summarise the message of the text using the words as prompts. This gives

students time to think and to practise making sentences about the topic;

Use questionnaires. Give students a mini-questionnaire related to the theme of the text before they read it;

Use prediction exercises. Involve students in a prediction exercise to anticipate the vocabulary and ideas of the text. Discuss it in pairs (groups). This helps them to read the text with real interest [9, c.180].

Основними завданнями **текстового етапу** є: продовжити формування відповідних мовленнєвих навичок та мовних умінь; проконтролювати ступінь сформованості цих умінь та навичок; розвивати уміння інтерпретації тексту.

Ми пропонуємо наступні завдання для цього етапу, які **формують вміння знаходити рішення в непередбачуваних ситуаціях**, спонукають до спілкування, дискутувати по заданим ситуаціям: discussion (on the basis of pointed problem), questions, giving own opinions, etc. При читанні текстів ми пропонуємо наступні завдання, які **формують вміння поширити речення надаючи додаткову інформацію**: completing sentences, matching information, answering true or false questions, **вправи на визначення теми тексту**:

1. Не читаючи текст, вкажіть структурний компонент, у якому висловлена тема.
2. Прочитайте цю частину тексту, назвіть тему.
3. У ряді заголовків підкресліть те, яка взята з повідомлення про ...
4. Розподіліть заголовки за вказаними темами.
5. Скажіть, чи виражена тема в заголовку текста.
6. Визначте структурний компонент тексту, в якому міститься тема (вступна частина, основна частина).
7. Встановіть, яка проблема обговорюється в тексті.
8. Прочитайте заголовок і скажіть, про що йде мова в тексті.
9. Назвіть питання, які розглядаються в редакційних статтях і статтях [спеціалістів](#) цьому номері газети.
10. Перерахуйте теми [інформаційних](#) повідомлень, поміщених на ... смузі газети (під рубрикою ...).

Цілями **післятекстового** етапу є використання тексту в якості мовної /мовленнєвої/змістової опори для розвитку умінь в усному та писемному мовленні; розвиток різноманітних інформаційно-комунікативних умінь, пов'язаних з умінням систематизувати і узагальнювати отриману інформацію, інтерпретувати образно-схематичну інформацію (схеми, графіки, карти і т.д.), а також переробляти вербальний текст у графічні схеми і таблиці, ущільнювати текст або виділяти його суть; використовувати отриману інформацію у дискусіях, проектній та дослідницькій діяльності [5, с.25]. Після читання текстів учням пропонуються вправи на **формування умінь підсумовувати отриману інформацію та вміння обмінюватися думками в ході дискусії**: word search, work in small groups, discussion; завдання на формування умінь поширити речення, додаючи необхідну інформацію: finish the following statements, extend the topic to involve students' experience [6, с. 7]. Крім цього, контроль розуміння прочитаного можна перевірити, використовуючи наступні методи і прийоми:

1. Скажіть, які питання розглядаються в тексті.
2. Скажіть, яка проблема впливає зі змісту.

3. Поставте до тексту кілька запитань і задайте їх вашому [товаришеві](#), потім дайте відповідь на його питання.
4. Підтвердіть точку зору, викладену в тексті, використовуючи власний приклад.
5. Висловіть думку про прочитане,.
6. Повідомте відомі вам додаткові відомості.
7. Наведіть приклади, факти, подібні описуваних в статті.
8. Подумайте, як і де ви можете використовувати витягнуту з тексту інформацію.
9. Визначте, чи потрібно вам більш детально ознайомитися з текстом для використання отриманої інформації у вашій майбутньої професійної діяльності.

Для правильного ведення дискусії на основі тексту учням потрібно володіти певними кліше, зворотами, репліками для того, щоб розпочати дискусію (*Let's begin/start with ..., As far as I'm concerned ..., As far as I know ..., Let me say..., I want to share my ideas...,etc.*), продовжити (*That's very well, but..., It goes without saying..., I must admit that..., Without any hesitation..., The way I see it...etc.*) та закінчити обговорення (*We've focused on/looked at/examined..., Therefore..., That brings me to the end of my presentation, Let's recap, shall we? To sum up..., etc.*).

Використання таких лексичних одиниць дозволяє відповідати таким вимогам: комунікативність, вмотивованість, культурологічна спрямованість, зверненість мовлення і врахування стосунків між комунікантами, наявність елемента новизни у вправах, визначення ступеня керованості мовленнєвими діями учнів залежно від етапу навчання в дискусії, забезпеченість вправ природними і спеціально створеними опорами, там, де вони необхідні, відповідність дискусії на основі текстів, що контролюється [5, с.25].

Для успішного оволодіння читанням необхідно:

- підбирати тексти у відповідності з віковими особливостями, мовним і життєвим досвідом учнів, їхніми інтересами;
- тексти повинні відрізнятися цікавістю і привабливістю сюжету, бути доступними з точки зору мовних труднощів, відрізнятися актуальністю з позицій загальнолюдських цінностей, містити проблему;
- тексти необхідно забезпечити предтекстовими, текстовими або післятекстові завданнями (коментарями, анотаціями, рекомендаціями).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Березенська Л.І., Гуманкова О.С., Козловська О.І. Автентичний текст – основа формування с соціокультурної компетенції учнів загальноосвітньої школи. – Ж.: Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2004. – № 17. – С. 5 – 10.
2. Гапонова С.В. Сучасні методи викладання іноземних мов за рубежом //Іноземні мови.- 1998.- № 1- С. 24-31.
3. Крамаренко С.Г. Інтерактивні техніки навчання, як засіб розвитку

творчого потенціалу учнів // Відкритий урок. – 2002. - № 5-6. – С.7-10.

4. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – С. 328–350.

5. Островський Б.С. – Тексти для читання і аудіювання в старших класах середньої школи.// Англійська мова// ІЯШ. №4 – 1994р.

6. Скляренко Н.К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь// Іноземні мови.- 1999.- №.- С. 3-7.

7. Федоренко Ю. П. Формування у старшокласників комунікативної компетенції в процесі вивчення іноземної мови : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.09 / Федоренко Юлія Петрівна. – Луцьк, 2005. – С.200 – 250 .

8. Catherine Wallace. Critical Reading in Language Education. – Oxford: Oxford University Press, 2004. – 256 pp.

9. Hadfield J. Classroom dynamics. OUP, 1997. — 180 p.

10. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. – London – New York: Longman, 1998. – 296 p.